

Bliżej historii. Gimnazjum. Klasa 3**PLAN WYNIKOWY**

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa*
1. Kongres wiedeński Zagadnienia 1. Obrady kongresu. 2. Postanowienia kongresu. 3. Święte Przymierze. 4. Epoka restauracji.	– zna daty obrad kongresu wiedeńskiego – potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu – zna członków Świętego Przymierza	– wyjaśnia pojęcia: legitymizm, równowaga sił, restauracja – zna postanowienia kongresu odnośnie do ziem polskich – wymienia uczestników kongresu – rozumie określenie „tańczący kongres”	– wskazuje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego i powołania Świętego Przymierza – rozumie znaczenie postanowień kongresu dla sytuacji Polaków	– porównuje okres napoleoński i epokę restauracji – wskazuje rolę Świętego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie	30.–1.
2. Nowe prądy i idee – liberalizm, konserwatyzm i romantyzm Zagadnienia 1. Liberalizm. 2. Konserwatyzm. 3. Romantyzm. 4. Rewolucja lipcowa we Francji.	– wymienia idee oraz prądy polityczne i kulturowe początku XIX w. – wymienia polskich twórców epoki romantyzmu	– wyjaśnia pojęcia: liberalizm, konserwatyzm, romantyzm – wymienia europejskich twórców epoki romantyzmu – podaje cechy romantyzmu jako prądu w kulturze europejskiej	– podaje przykłady obecności idei liberalizmu i konserwatyizmu w życiu politycznym Europy – opisuje rewolucję lipcową we Francji jako przykład dążeń liberalnych – charakteryzuje twórczość romantyków	– udowadnia wpływ idei romantycznych na działanie ruchów wolnościowych w Europie – opisuje postawy liberalne i konserwatywne we współczesnym świecie	31.–2.

* W kolumnie tej podano realizowane na danej lekcji punkty i podpunkty podstawy programowej.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
3. Gospodarka, kultura i oświata w Królestwie Polskim Zagadnienia 1. Podział ziem polskich na mocy decyzji kongresu wiedeńskiego. 2. Gospodarka Królestwa Polskiego. 3. Oświata i kultura w Królestwie Polskim.	– rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna	– wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską – opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego	– charakteryzuje autonomię Królestwa Polskiego – opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego	– rozumie znaczenie oświaty, kultury i gospodarki dla utrzymania polskości w zaborze rosyjskim – opisuje rolę Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w życiu gospodarczym Królestwa Polskiego	33. – 1., 2., 3.
4. Sytuacja polityczna Królestwa Polskiego Zagadnienia 1. Stosunek władców rosyjskich do konstytucji Królestwa Polskiego. 2. Kształtowanie się opozycji w Królestwie Polskim.	– opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I – wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie Polskim	– wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam Mickiewicz – wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie	– rozumie przyczyny kształtowania się opozycji w Królestwie Polskim – wymienia twórców nielegalnej i legalnej opozycji w Królestwie Polskim i charakteryzuje jej cele – charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki Aleksandra I i Mikołaja I	– rozumie różnice między celami politycznymi różnych nurtów opozycji w Królestwie Polskim – wyjaśnia różnorodne uwarunkowania życia politycznego w Królestwie Polskim	33. – 2.
5. Wybuch powstania listopadowego Zagadnienia 1. Sytuacja w Europie przed wybuchem powstania. 2. Spisek w Szkole Podchorążych. 3. Wybuch powstania. 4. Józef Chłopicki dyktatorem.	– zna datę wybuchu powstania – wie, kim był Piotr Wysocki	– wymienia pierwszego dyktatora powstania – opisuje wybuch powstania	– analizuje przyczyny powstania – rozróżnia postawy Polaków wobec wybuchu powstania	– wskazuje międzynarodowe uwarunkowania wybuchu powstania – analizuje stosunek Chłopickiego do powstania i rozumie wpływ poglądów dyktatora na podjęte przez niego decyzje	34. – 1., 2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
6. Wojna polsko-rosyjska 1831 r. Zagadnienia 1. Działania wojenne. 2. Przywódcy powstania. 3. Upadek powstania.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie – zna rezultat zmagających powstańców 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje charakter działań wojennych w czasie powstania – wskazuje miejsca największych bitew – wskazuje na mapie tereny, na których rozgrywały się walki w okresie wojny polsko-rosyjskiej – wymienia przywódców powstania 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje różne postawy polskich polityków wobec powstania i kwestii uwłaszczenia chłopów – wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny upadku powstania – przedstawia różne postawy przywódców powstania 	34. – 1., 2.
7. Ziemie polskie po upadku powstania listopadowego Zagadnienia 1. „Noc paskiewiczowska”. 2. Sytuacja w zaborze pruskim. 3. Powstanie krakowskie. 4. Rabacja galicyjska.	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: „noc paskiewiczowska”, germanizacja, praca organiczna, powstanie krakowskie, rabacja, rzeź galicyjska – pokazuje na mapie ziemie poszczególnych zaborów i je nazywa 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego – opisuje położenie Polaków w zaborze pruskim – zna postacie Hipolita Cegielskiego i Edwarda Dembowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach – podaje przyczyny powstania krakowskiego – podaje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ powstań na politykę państw zaborczych wobec Polaków i na stosunki między zaborcami – wyjaśnia różnice w sytuacji Polaków żyjących pod trzema zaborami – rozumie manipulację władz austriackich prowadzącą do rzezi galicyjskiej – rozumie przyczyny niepowodzenia powstania z 1846 r. – dostrzega długofalowe skutki rabacji galicyjskiej 	34. – 3. 35. – 1.
8. Wielka Emigracja Zagadnienia 1. Przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji. 2. Obozy i podziały polityczne wśród Polaków na	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie emigracja – wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym – wymienia twórców kultury polskiej na emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia polskie obozy polityczne na emigracji – rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji – charakteryzuje programy polskich obozów politycznych na emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie zróżnicowane podejście rządów i społeczeństw krajów Europy do polskich emigrantów – porównuje poglądy polskich emigrantów (dostrzega i wskazuje różnice) 	34. – 4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
emigracji. 3. Twórcy kultury polskiej na emigracji.				– rozumie, dlaczego niektóre dzieła polskiej kultury mogły zostać upublicznione jedynie na emigracji, a nie w kraju pod zaborami	
9. Wiosna Ludów w Europie Zagadnienia 1. Sytuacja w Europie w latach czterdziestych XIX w. 2. Rewolucja w Paryżu. 3. Wystąpienia rewolucyjne na różnych obszarach Europy i udział Polaków w tych wydarzeniach. 4. Wiosna Ludów na ziemiach Polskich.	– rozumie pojęcie Wiosna Ludów – zna datę wybuchu Wiosny Ludów (1848 r.) – wskazuje na mapie obszary europejskie, które zostały ogarnięte wystąpieniami rewolucyjnymi – wskazuje ziemie polskie, na których w okresie Wiosny Ludów doszło do wystąpień	– zna postać Józefa Bema – wie, w których krajach Polacy brali udział w walkach w okresie Wiosny Ludów – zna cele, jakie stawiali sobie Polacy biorący udział w walkach okresu Wiosny Ludów	– omawia przyczyny wystąpień rewolucyjnych w Europie – podaje skutki Wiosny Ludów – opisuje przyczyny niepowodzenia wystąpień narodowowyzwoleńczych na ziemiach polskich	– dostrzega i opisuje różnice między przyczynami Wiosny Ludów na różnych obszarach europejskich – wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły Rosji i ziem polskich pod zaborem rosyjskim – dostrzega wpływ idei romantyzmu na wystąpienia narodowowyzwoleńcze okresu wiosny ludów	30. – 2.
10. Powtórzenie wiadomości – kongres wiedeński i jego następstwa Zagadnienia 1. Kongres wiedeński i porządek Świętego Przymierza. 2. Nurty ideowo-polityczne 1. połowy XIX w. 3. Ruchy narodowe i rewolucyjne w Europie 1. połowy XIX w. 4. Ziemie polskie i Polacy w epoce restauracji i rewolucji (1815–1849).	– wie, co wydarzyło się w roku: 1815, 1830, 1831, 1848 – wskazuje na mapie ziemie polskie pod trzema zaborami i je nazywa – zna postacie Adama Mickiewicza i Piotra Wysockiego – krótko opisuje sytuację Królestwa Polskiego przed powstaniem listopadowym i po jego upadku – krótko opisuje sytuację w zaborach pruskim i austriackim po powstaniu listopadowym	– opisuje przebieg powstania listopadowego – wie, jakie zmiany przyniósł w Europie kongres wiedeński – charakteryzuje położenie Polaków pod trzema zaborami	– dostrzega różnice w położeniu Polaków pod trzema zaborami i wskazuje przyczyny tych różnic – wskazuje różnice w przyczynach wybuchu Wiosny Ludów w poszczególnych krajach europejskich – omawia rolę Świętego Przymierza w Europie	– dostrzega i wyjaśnia rolę postanowień kongresu wiedeńskiego w historii Europy XIX w. – rozumie wpływ ideologii romantyzmu na dążenia wolnościowe w Europie 1. połowy XIX w.	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
11. Epoka żelaza pary i węgla – rewolucja przemysłowa i jej skutki Zagadnienia 1. Modernizacja gospodarki. 2. Powstanie fabryk. 3. Kolej żelazna i statki parowe. 4. Eksplozja demograficzna.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne wynalazki XIX w. – rozumie pojęcia: skok demograficzny, fabryka, rewolucja przemysłowa – wskazuje najszybciej rozwijające się dziedziny gospodarki w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII i XIX w. – wskazuje kraje, w których następował najszybszy rozwój gospodarczy – ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje czynniki, które doprowadziły do wzrostu demograficznego – wymienia przyczyny powstawania fabryk – dostrzega skutki rozwoju komunikacji – wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia dla środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego – porównuje gospodarkę europejską XVIII i XIX w. – omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw 	31. – 1., 2., 3.
13. Świat staje się współczesny – przemiany w życiu społecznym i politycznym Zagadnienia 1. Powstanie nowych grup społecznych. 2. Społeczeństwo masowe. 3. Zmiany w organizacji państwa.	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: robotnicy, burżuazja, społeczeństwo masowe, monarchia konstytucyjna, socjalizm – zna postać Karola Marksa 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje grupy społeczne kształtujące się w XIX w. – opisuje proces urbanizacji – wie, jakie zmiany zaszły w organizacji państwa – przedstawiam ideologie, które narodziły się w XIX stuleciu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia genezę nowych grup społecznych – omawia genezę najważniejszych nurtów politycznych XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega i analizuje skutki różnic społecznych w XIX w. – opisuje wpływ zmian, które zaszły w XIX-wiecznej organizacji państwa, na dzisiejsze życie polityczne – przedstawia wpływ przemian gospodarczych na funkcjonowanie systemów władzy państwowej 	31. – 4.
13. Zjednoczenie Włoch Zagadnienia 1. Sytuacja w państwach włoskich przed zjednoczeniem. 2. Sojusz Piemontu z Francją. 3. Wojna Piemontu i Francji z Austrią. 4. „Wyprawa tysiąca”.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym – wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włochy 	<ul style="list-style-type: none"> – zna postacie Camillo Caovura i Giuseppe Garibaldiego – omawia etapy jednoczenia Włoch 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch – wie, jak doszło do włączenia terytorium Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru znajdującego się pod władzą papieża do Watykanu 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch – rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu – dostrzega wpływ idei romantycznych w procesie jednoczenia Włoch 	32. – 2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
14. Zjednoczenie Niemiec Zagadnienia 1. Pozycja Prus w Niemczech. 2. Etapy jednoczenia Niemiec. 3. Powstanie Cesarstwa Niemieckiego.	<ul style="list-style-type: none"> – zna postać Ottona von Bismarcka – wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871 – wskazuje na mapie obszar Cesarstwa Niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje państwa pokonane przez Królestwo Pruskie dążące do zjednoczenia Niemiec – wskazuje na mapie większe kraje, które weszły w skład Cesarstwa Niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Prusy z Austrią i Francją – uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano „ojcem zjednoczonych Niemiec” 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego właśnie Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy – wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do procesu jednoczenia Niemiec – rozumie znaczenie warunków pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec 	32. – 2.
15. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych. Zagadnienia 1. Rozrost terytorialny USA. 2. Północ i Południe. 3. Wojna secesyjna. 4. Rozwój USA po wojnie domowej.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszar USA w XIX w. – rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja rasowa – zna postać Abrahama Lincolna – wie, kto wygrał wojnę secesyjną 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami – wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny różnic między Południem a Północą USA – podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej – wymienia przyczyny zwycięstwa Północy w wojnie secesyjnej – wskazuje punkt zwrotny w wojnie secesyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje trwające do dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej – uzasadnia wpływ wojny secesyjnej na rozwój USA – wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem 	32. – 1.
16. Kolonializm w XIX wieku Zagadnienia 1. Wyścig o kolonie. 2. Afryka i Indie w polityce kolonialnej państw europejskich. 3. Państwa kolonialne a Chiny. 4. Wojna rosyjsko-japońska.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszary, które były w XIX w. obiektem ekspansji kolonialnej – wymienia mocarstwa kolonialne – zna pojęcie kolonializm – zna określenie „perła w koronie” – wie, kiedy doszło do wojny rosyjsko-japońskiej, i zna jej wynik 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych obszarów – wskazuje na mapie kolonie brytyjskie 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia europejski wyścig o kolonie – podaje przyczyny i skutki kolonializmu – uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym – opisuje politykę USA na obszarze Chin 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje pozytywne i negatywne skutki kolonializmu – uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie – rozumie konsekwencje wyścigu o zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych 	32. – 3., 4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
17. Powtórzenie wiadomości – świat w 2. połowie XIX wieku Zagadnienia 1. Rewolucja przemysłowa i jej konsekwencje. 2. Jednoczenie się krajów w Europie. 3. Powstanie nowych mocarstw. 4. Kolonializm.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kraje europejskie, które zjednoczyły się w 2. połowie w XIX w. – wymienia główne mocarstwa kolonialne – wskazuje na mapie pozaeuropejskie obszary zajęte przez kolonizatorów – wymienia wynalazki, które zmieniły życie codzienne w XIX w. – zna postacie: Abrahama Lincolna, Ottona von Bismarcka 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zmiany, które w XIX stuleciu zaszły w funkcjonowaniu przemysłu i życiu społecznym – charakteryzuje społeczeństwo 2. połowy XIX w. – przedstawia politykę kolonizatorów wobec kolonizowanych państw i obszarów 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny i skutki kolonializmu – opisuje wpływ XIX-wiecznych przemian gospodarczych na funkcjonowanie systemów władzy oraz kształtowanie się nowych grup społecznych 		
18. Królestwo Polskie przed powstaniem styczniowym Zagadnienia 1. Sytuacja społeczno-polityczna w Królestwie Polskie przed wybuchem powstania. 2. Manifestacje patriotyczne. 3. Ugrupowania polityczne w Królestwie Polskim. 4. Potyka Wielopolskiego.	<ul style="list-style-type: none"> – krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym – rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polegała „odwilż posewastopolska” – opisuje przebieg manifestacji patriotycznych – zna postać Aleksandra Wielopolskiego – przedstawia programy Białych i Czerwonych 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska – wyjaśnia cele manifestacji patriotycznych – przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego – ocenia działania Wielopolskiego – wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym 	35.– 1., 2.
19. Powstanie styczniowe Zagadnienia 1. Branka. 2. Wybuch powstania. 3. Wojna partyzancka.	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka – wie, kiedy wybuchło powstanie styczniowe – wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania – opisuje formy walki powstańczej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę i znaczenie branki – opisuje dekret rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów – porównuje walki z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego 	34. – 1., 2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
20. Upadek powstania i represje rosyjskie wobec Polaków Zagadnienia 1. Działalność rządu powstańczego. 2. Romuald Traugutt. 3. Represje carskie po upadku powstania styczniowego.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Romuald Traugutt – zna pojęcie katorga – wymienia główne represje rosyjskie stosowane wobec Polaków po upadku powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia działalność rządu powstańczego – przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków – podaje przyczyny klęski powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie działalności Romualda Trauguttowi jako dyktatora powstania 	34. – 3.
21. Walka o polskość w zaborze rosyjskim Zagadnienia 1. Rusyfikacyjna polityka carskich władz. 2. Formy oporu Polaków wobec rusyfikacji.	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: rusyfikacja, Uniwersytet Latający – wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat – podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym – opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej rusyfikacji 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej – rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego 	35. – 1., 2., 3.
22. Zabór pruski w okresie popowstaniowym – walka z germanizacją Zagadnienia 1. Kulturkampf i germanizacja. 2. Praca organiczna. 3. Walka z germanizacją.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego – rozumie pojęcia: germanizacja, Kulturkampf, rugi pruskie, strajk szkolny – wie, gdzie miał miejsce najsylniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim – zna postacię Michała Drzymały i Hipolita Cegielskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych – przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji – opisuje walkę w obronie języka polskiego w zaborze pruskim – opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją – opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków – porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury – dostrzega wpływ polityki władz zaborczych na przemiany społeczeństwa w Wielkopolsce 	35. – 1., 2., 3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
23. Autonomia galicyjska Zagadnienia 1. Powstanie Austro-Węgier. 2. Autonomia galicyjska. 3. Szkolnictwo i kultura w zaborze austriackim. 4. Sytuacja gospodarcza Galicji.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Galicję i Austro-Węgry – rozumie pojęcia: autonomia, monarchia dualistyczna, nędza galicyjska – wymienia narodowości, które żyły w Galicji 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej – wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej w różnych dziedzinach 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji – charakteryzuje życie polityczne w Galicji – przedstawia sytuację gospodarczą zaboru austriackiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji – opisuje konflikty narodowościowe w Galicji 	35. – 1., 2., 3.
24. Kultura polska w 2. połowie XIX wieku Zagadnienia 1. Pozytywizm. 2. Twórcy polskiego pozytywizmu. 3. Młoda Polska.	<ul style="list-style-type: none"> – umiejscawia w czasie okresy pozytywizmu i Młodej Polski – wymienia najważniejszych pisarzy polskich okresu pozytywizmu oraz twórców kultury okresu Młodej Polski – zna postać Jana Matejki 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie literatury pisanej „ku pocrzepieniu serc” – wymienia tytuły głównych dzieł Henryka Sienkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje poglądy pozytywistów – przedstawia znaczenie kultury dla utrzymania polskości 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ pozytywizmu na postawy Polaków po powstaniu styczniowym 	35. – 2., 3.
25. Powtórzenie wiadomości – sytuacja na ziemiach polskich pod zaborami Zagadnienia 1. Sytuacja narodowościowa, społeczna i ekonomiczna Polaków w poszczególnych zaborach. 2. Stosunek Polaków do władz zaborczych na różnych obszarach ziem polskich. 3. Rozwój kultury polskiej w 2. połowie XIX i na początku XX stulecia.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszary poszczególnych zaborów – krótko opisuje sytuację Polaków w każdym z trzech zaborów – pamięta datę: 1863 r. – zna postacie: Romualda Traugutta, Henryka Sienkiewicza, Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg powstania styczniowego – opisuje formy rusyfikacji i germanizacji – wie, w jaki sposób Polacy przeciwstawiali się polityce zaborców 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki powstania styczniowego – charakteryzuje formy walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ sytuacji politycznej w państwach zaborczych na położenie Polaków – opisuje wpływ zaborów na kształtowanie się nowoczesnego narodu polskiego – porównuje położenie Polaków w trzech zaborach, biorąc pod uwagę życie kulturalne, polityczne i gospodarcze 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
26. Wynalazki przełomu XIX i XX wieku Zagadnienia 1. Epoka pary i elektryczności. 2. Wynalazki, które zmieniły świat. 3. Postęp w medycynie i rolnictwie.	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie „epoka pary” – wskazuje na mapie państwa najlepiej rozwinięte pod względem gospodarczym – wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia genezę określenia: „epoka stali, pary i węgla” – opisuje znaczenie osiągnięć technicznych: elektryczności, telefonu, samochodu itd. – wie, dlaczego w XIX stuleciu wydłużyła się średnia długość życia – zna postacie: Thomasa Edisona, braci Lumière, Aleksandra Bella 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemiany w technice i gospodarce – analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia prymat Niemiec i USA w gospodarce światowej początku XX w. 	36. – 1.
27. Przełom XIX i XX wieku – narodziny kultury masowej, przemiany w sztuce Zagadnienia 1. „Piękna epoka”. 2. Wynalazki i ich wpływ na życie codzienne. 3. Rozwój kina, fotografii i prasy. 4. Impresjonizm i secesja.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co oznacza określenie „piękna epoka” – zna najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX w. oraz wskazuje zmiany, jakie spowodowały one w życiu ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie codzienne w „pięknej epoce” – wymienia dziedziny życia społecznego, które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w. – rozpoznaje dzieła reprezentujące secesję i impresjonizm 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje cechy charakterystyczne dzieł impresjonistycznych i secesyjnych – opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł literackich – analizuje wpływ rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli itp. 	36. – 3.
28. Partie polityczne na ziemiach polskich w XIX wieku Zagadnienia 1. Ruch narodowy. 2. Socjaliści. 3. Ludowcy.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich – rozumie skróty: PPS, endecja – przyporządkowuje postacie Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia najważniejsze punkty ich programów – wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i Polska Partia Socjalistyczna – dostrzega różnice programowe wewnątrz 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny powstawania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym – przedstawia poglądy najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoswiatowymi – potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów politycznych na tle światowym – wskazuje dzisiejsze polskie 	35. – 4. 36. – 2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
		polskiego ruchu socjalistycznego	– przedstawia formy działalności polskich partii politycznych	partie polityczne, które odwołują się do tradycji ugrupowań powstałych na przełomie XIX i XX w.	
29. Rewolucja 1905 roku w Rosji i zaborze rosyjskim Zagadnienia 1. Sytuacja w Rosji przed 1905 r. 2. Walka o swobody demokratyczne w Rosji. 3. Rewolucja 1905 r. w zaborze rosyjskim. 4. Strajki w Łodzi.	– zna datę: 1905 r. – zna pojęcie strajk generalny – zna określenie „krwawa niedziela” – wymienia miasta zaboru rosyjskiego, w których w 1905 r. dochodziło do demonstracji	– podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim – opisuje strajki w Łodzi	– podaje przyczyny wystąpień w Rosji i na ziemiach zaboru rosyjskiego – wskazuje skutki rewolucji dla Rosji i zaboru rosyjskiego	– omawia związek między rewolucją 1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, dostrzega powiązania – wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi	36. – 2.
30. Powstanie trójprzymierza i trójporozumienia Zagadnienia 1. Kształtowanie się trójprzymierza i trójporozumienia. 2. Wyścig zbrojeń w Europie. 3. „Kocioł bałkański”.	– wymienia i wskazuje na mapie członków trójprzymierza i trójporozumienia, – rozumie pojęcia: ententa, państwa centralne	– wie, kiedy powstały trójprzymierze i trójporozumienie – podaje przyczyny napięć w stosunkach międzynarodowych w Europie na początku XX w.	– opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych, charakteryzuje ich działania – podaje przyczyny nawiązania współpracy między Francją i Wielką Brytanią – wie, dlaczego doszło do konfliktów zbrojnych na Bałkanach	– analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie	37. – 1.
31. Polacy wobec zbliżającej się wojny Zagadnienia 1. Orientacja proaustriacka. 2. Poglądy Dmowskiego. 3. Tworzenie się polskich organizacji paramilitarnych.	– wymienia orientacje polityczne kształtujące się na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej – wskazuje przywódców politycznych poszczególnych orientacji	– opisuje orientacje prorosyjską i proaustriacką – opisuje działalność polskich organizacji paramilitarnych przed I wojną światową	– wskazuje przyczyny podziału społeczeństwa polskiego na dwie orientacje przed wybuchem I wojny światowej	– omawia znaczenie polskich organizacji paramilitarnych – uzasadnia poparcie udzielone zaborcom przez Dmowskiego i Piłsudskiego	39. – 1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
	– wymienia polskie organizacje paramilitarne, które powstały przed I wojną światową				
32. Wybuch I wojny i działania wojenne w latach 1914–1917 Zagadnienia 1. Zamach w Sarajewie. 2. Działania wojenne na frontach wschodnim i zachodnim w latach 1914–1917. 3. Rozwój techniki wojennej.	– wie, kiedy wybuchła I wojna światowa – wymienia kraje walczące w I wojnie światowej i wskazuje je na mapie – podaje bezpośrednią przyczynę wybuchu wojny – rozumie pojęcie wojna pozycyjna – wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej	– wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej – opisuje wojnę pozycyjną – zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i wie, gdzie dokonano na niego zamachu	– charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych – uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach 1914–1917	– opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną – charakteryzuje sytuację międzynarodową w chwili dokonania zamachu w Sarajewie	37. – 1., 2.
33. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji Zagadnienia 1. Sytuacja w Rosji przed wybuchem rewolucji. 2. Rewolucja lutowa. 3. Przewrót bolszewicki. 4. Pokój brzeski. 5. Obca interwencja w Rosji.	– wskazuje na mapie Rosję – wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego – zna postacie Mikołaja II i Włodzimierza Lenina	– opisuje sposób przejęcia władzy w Rosji przez bolszewików – rozumie pojęcie obca interwencja – wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji – podaje cechy rządów Mikołaja II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice	– podaje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji – przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina – podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918 r.	– opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy, oraz bolszewików – rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej – podaje przyczyny interwencji państw zachodnich w Rosji	38. – 1., 2., 3., 4.
34. Sprawa Polska w okresie I wojny światowej Zagadnienia 1. Kwestia polska na początku wojny.	– wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej – zna postacie Józefa Piłsudskiego i Ignacego Paderewskiego	– wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność prowadzenia bratobójczych walk – opisuje działalność Legionów	– prezentuje postawy aktywistów i pasywistów – rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać Polaków	– analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej – rozumie znaczenie Aktu 5 listopada oraz orędzia	39. – 1., 2., 3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
2. Aktywiści i pasywiści. 3. Polskie formacje zbrojne w czasie I wojny światowej. 4. Sprawa polska na arenie międzynarodowej.	– zna pojęcie Akt 5 listopada	– wskazuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej – omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej		prezydenta Wilsona dla sytuacji Polaków	
35. Zakończenie I wojny światowej Zagadnienia 1. Przystąpienie USA do wojny. 2. Przebieg działań wojennych w 1918 r. 3. Zawieszenie broni.	– wskazuje państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r. – wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa – wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej	– wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych – omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania – wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni	– omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny – zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny – wymienia warunki, które Niemcy przyjęły w akcie zawieszenia broni	– wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych – omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazując czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne – rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej	37. – 2.
36. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r. Zagadnienia 1. Sytuacja międzynarodowa w chwili zakończenia działań wojennych. 2. Polskie ośrodki władzy. 3. 11 listopada 1918 r.	– wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość – wie, kto został naczelnikiem państwa polskiego w 1918 r.	– przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia I wojny światowej – wymienia miejsca, w których kształtowały się ośrodki władz niepodległej Polski – wie, dlaczego 11 listopada uważamy za dzień odzyskania niepodległości	– zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego Paderewskiego, Romana Dmowskiego i omawia ich wpływ na kształtowanie się ośrodków polskich władz w 1918 r.	– omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości przez Polskę	39. – 3.
37. Powtórzenie wiadomości – świat i Polska na początku XX wieku Zagadnienia 1. Sojusze wojskowe na przełomie XIX i XX w. 2. Sprawa polska przed	– wskazuj na mapie kraje ententy i państwa centralne – wie, które państwa należały do obozu zwycięzców I wojny światowej – wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej – wie, co wydarzyło się	– opisuje przebieg I wojny światowej – charakteryzuje formy działań militarnych w okresie I wojny światowej – opisuje przemiany zachodzące w Rosji w 1917 r.	– podaje przyczyny i skutki powstania dwóch bloków polityczno-militarnych na przełomie XIX i XX w. – charakteryzuje postawy Polaków przed wybuchem I wojny światowej – przedstawia różne poglądy	– analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na odzyskanie niepodległości przez Polskę – przedstawia bezpośrednie i pośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej – charakteryzuje zmiany	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
I wojnę światową i w trakcie trwania konfliktu. 3. Odzyskanie niepodległości przez Polskę.	w roku: 1914, 1917, 1918 – wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość – zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Włodzimierza Lenina, Woodrowa Wilsona – wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej	– wie, w jaki sposób doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę – przedstawia zmiany w technice i sztuce wojennej, które zaszły w czasie I wojny światowej	polityczne – opisuje stosunek poszczególnych państw do sprawy polskiej w okresie I wojny światowej – podaje przyczyny i skutki rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego w Rosji	polityczne, które zaszły w Rosji w wyniku rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego	
PRZYGOTOWANIE DO EGZAMINU GIMNAZJALNEGO					
1. Powtórzenie wiadomości – chronologia	– umieszcza wydarzenia w czasie – potrafi umieścić wydarzenie w odpowiednim wieku – zna podział dziejów na ery – wie, jakie wydarzenie dzieli symbolicznie oś czasu na dwie ery – wymienia w kolejności chronologicznej epoki historyczne	– przyporządkowuje wydarzenie do odpowiedniej epoki – zna czas trwania kolejnych epok	– swobodnie operuje kategoriami: epoka, era, okres historyczny – zna różne nazwy odnoszące się do tej samej epoki	– podaje uzasadnienie cezur chronologicznych oddzielających kolejne epoki	I.
2. Powtórzenie wiadomości – najważniejsze wydarzenia w historii świata	– zna daty najważniejszych wydarzeń z historii świata* – podaje, w którym wieku doszło do danego wydarzenia	– przyporządkowuje wydarzenie do odpowiedniej epoki	– w odniesieniu do wydarzeń swobodnie operuje kategoriami: epoka, era, okres historyczny	– podaje kontekst wydarzeń historycznych	

* Zob. zestawienie najważniejszych dat w: A. Plumińska-Mieloch, *Bliżej historii. Gimnazjum. Scenariusze lekcji z kartami pracy. Klasa 3, WSiP, Warszawa 2010.*

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
3. Powtórzenie wiadomości – królowie Polski	<ul style="list-style-type: none"> – zna dynastie panujące w Polsce – przyporządkowuje władcę do dynastii – określa pokrewieństwo, pracując z drzewem genealogicznym 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wiek panowania danego władcy – potrafi przyporządkować władcę do epoki 	<ul style="list-style-type: none"> – uzupełnia w drzewie genealogicznym brakujące dane 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi podać informacje na temat panowania danego władcy 	
4. Powtórzenie wiadomości – najwięksi artyści w historii, style architektoniczne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia największych twórców danej epoki – wymienia style architektoniczne w porządku chronologicznym – na ilustracji przedstawiającej budowlę rozpoznaje jej styl architektoniczny 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje czas trwania danego okresu w kulturze lub stylu architektonicznego – przyporządkowuje twórcę do epoki 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje samodzielnie dany styl architektoniczny i podaje jego główne cechy 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje dzieła głównych twórców z danej epoki 	
LEKCJE PROBLEMOWE					
1. Religie świata Zagadnienia 1. Religie naturalne. 2. Politeistyczne religie świata starożytnego. 3. Religie monoteistyczne.	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: politeizm, monoteizm – podaje przykłady religii politeistycznych i monoteistycznych – zna założycieli chrześcijaństwa i islamu – wie, kiedy powstały chrześcijaństwo oraz islam 	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: religie naturalne, religie objawione – wymienia przykłady religii naturalnych i objawionych – charakteryzuje chrześcijaństwo i judaizm – wskazuje na mapie miejsca, gdzie powstały wielkie religie monoteistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje religie starożytnych Egipcjan, Greków i Rzymian oraz wierzenia ludów pierwotnych – wie, jak podzieliło się chrześcijaństwo 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega synkretyzm religijny – przedstawia uniwersalny charakter chrześcijaństwa – rozumie wpływ religii na historię świata – porównuje różne religie monoteistyczne 	
2. Postęp techniczny w świecie Zagadnienia 1. Wynalazki różnych epok.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze wynalazki danej epoki 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ jednego wynalazku na rozwój wielu dziedzin życia oraz pojawianie się kolejnych wynalazków – wskazuje wynalazki, które zmieniły oblicze świata 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia okresy, w których następowało przyspieszenie przemian naukowo-technicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny nierównomiernego w czasie i przestrzeni rozwoju gospodarczego 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Podstawa programowa
3. Style architektoniczne Zagadnienia 1. Architektura świata starożytnego. 2. Style romański i gotycki. 3. Budowle świata nowożytnego.	– wymienia style architektoniczne w kolejności chronologicznej – wskazuje epokę, w której budowano zgodnie z założeniami danego stylu – na ilustracji przedstawiającej budowlę rozpoznaje jej styl architektoniczny	– wymienia przykłady budowli reprezentujących dany styl – wskazuje przykłady wybranego stylu architektonicznego w najbliższej okolicy (swoim regionie)	– podaje cechy danego stylu architektonicznego	– dostrzega wpływ jednego stylu architektonicznego na drugi – wskazuje wpływ postępu technicznego na przemiany w architekturze	
4. Od dzidy do czolgu Zagadnienia 1. Piechota. 2. Hoplici. 3. Rzymscy legionieści. 4. Rycerze średniowiecza. 5. Broń palna. 6. Wojny czasów nowożytnych.	– wymienia broń stosowaną w różnych okresach historycznych – pamięta i rozumie pojęcia: legion, broń palna, falanga	– umieszcza sposób walki, broń lub formację wojskową w odpowiedniej epoce – wymienia najważniejsze bitwy danej epoki – podaje przykłady zmian w sztuce wojennej	– opisuje sposób walki danej formacji wojskowej	– dostrzega wpływ rozwoju techniki na sposób walki	
5. Zmiany w ubiorze na przestrzeni wieków Zagadnienia 1. Ubiory starożytności i średniowiecza. 2. Zmiany w ubiorze w czasach nowożytnych.	– rozumie pojęcia: chiton, toga	– dostrzega wpływ warunków klimatycznych na modę – omawia wygląd i pochodzenie polskiego stroju szlacheckiego	– omawia wpływ pozycji społecznej człowieka na jego strój	– dostrzega wpływ przemian społecznych i gospodarczych na modę	
6. Powtórzenie wiadomości – świat ciągle się zmienia	– wymienia przykłady najbardziej znanych budowli, wynalazków, rodzajów broni	– wskazuje przykłady przemian w dziedzinach: sztuki militarnej, gospodarki oraz mody	– wskazuje przyczyny przemian w poszczególnych dziedzinach oraz ich skutki	– dostrzega zmiany zachodzące w różnych dziedzinach życia oraz wskazuje na zależności pomiędzy tymi dziedzinami	